

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ»**
Ακαδ. Έτος 2019-2020

**Μάθημα Επιλογής: «ΤΟΠΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ»**

Διδάσκοντες: Π. Σαπουντζάκη. Κ. Χατζημιχάλης

Οδηγός Εργασίας και Αξιολόγηση Φοιτητών

Η αξιολόγηση θα γίνει με την υποβολή γραπτού κειμένου την ημέρα των εξετάσεων και με προφορική παρουσίαση, σύμφωνα με το πρόγραμμα των μαθημάτων, με θέμα που θα επιλέξετε σε μια από τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- ✓ Κριτική παρουσίαση πρωτοβουλιών, δομών, δραστηριοτήτων, τυπικών και άτυπων, και παρεμβάσεων Τοπικής Ανάπτυξης που έχουν προωθηθεί «από τα κάτω» ως αντίσταση ή προσαρμογή στην οικονομική κρίση και αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της και την κοινωνική αλληλεγγύη. Παραδείγματα αποτελούν δομές και θεσμοί κοινωνικής οικονομίας και έμπρακτης αλληλεγγύης, όπως ΚοινΣεΠ Ένταξης, Κοινωνικής Φροντίδας ή Συλλογικού Παραγωγικού Σκοπού, δίκτυα παραγωγών – καταναλωτών “Χωρίς Μεσάζοντες”, σχολεία αλληλεγγύης και κοινωνικά ιατρεία και φαρμακεία, χώροι εναλλακτικής ψυχαγωγίας, δομές νομικής υποστήριξης κλπ, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.
- ✓ Κριτική παρουσίαση έργων και παρεμβάσεων τοπικής ανάπτυξης / περιβαλλοντικής προστασίας εξωγενούς ή ενδογενούς προέλευσης ή «από την κορυφή προς τη βάση» που αντιμετωπίζουν αντίσταση και διαμαρτυρίες από την τοπική κοινωνία (π.χ. παρεμβάσεις περιβαλλοντικής ή κοινωνικής, παραγωγικής αναβάθμισης από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αστικά δημοτικά αγροκήπια, αντιδράσεις έναντι εξωγενών μεγάλων επενδύσεων - βιομηχανικών, τουριστικών, εξορυκτικών ή άλλων-, αντιδράσεις στην εγκατάσταση ΑΠΕ όπως αιολικών πάρκων, στην κατασκευή μεγάλων τεχνικών έργων και υποδομών, αντιδράσεις έναντι χαρακτηρισμών περιοχών ή ειδών πανίδας ως προστατευόμενων, διαμαρτυρίες για την ανατροπή συμφωνιών προστασίας ΠΟΠ σε επίπεδο ΕΕ κοκ), στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.
- ✓ Κριτική παρουσίαση κοινωνικών κινημάτων, διαμαρτυριών ή προσφυγών για τη διεκδίκηση δημοσίων χώρων σε τοπικό επίπεδο (π.χ. πάρκα, παραλίες, δάση, πλατείες, πεζοδρόμια, κοινόχρηστες/κοινοφελείς υποδομές), στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.
- ✓ Κριτική παρουσίαση τοπικών δράσεων (είτε «από την κορυφή», είτε «από τη βάση») για την προσαρμογή στις αβεβαιότητες/απειλές της Τοπικής Ανάπτυξης με εξέχουσα την περίπτωση της Κλιματικής Αλλαγής (π.χ.

προγράμματα για την ξηρασία σε νησιά του Αιγαίου, προγράμματα πρόληψης/ανασυγκρότησης/αναδάσωσης μετά από δασικές πυρκαγιές, αντιπλημμυρικής προστασίας σε διασυνωριακές περιοχές, δικτυώσεις Δήμων για ενίσχυση των δυνατοτήτων/μέσων Περιβαλλοντικής διαχείρισης κλπ), στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Οι εργασίες θα είναι ατομικές και σύντομες (περίπου 3.500 λέξεις με μικρή υπέρβαση όπου είναι απαραίτητη, εκτός βιβλιογραφίας, πινάκων, χαρτών κλπ). Θα πρέπει να επικεντρωθούν στα βασικά τοπικά αναπτυξιακά ερωτήματα που θα αναπτυχθούν στο μάθημα. Ειδικότερα τα βήματα πάνω στα οποία θα πρέπει να βασιστεί η δομή της εργασίας και μπορεί να οργανωθεί σε ενότητες, είναι ενδεικτικά τα παρακάτω:

- Πολύ σύντομη παρουσίαση της επιλεγμένης δομής /παρέμβασης /προγράμματος και ειδικότερα: (α) του ιστορικού και της αφετηρίας του (β) των στόχων που θέτει, (γ) των βασικών χαρακτηριστικών (προγραμματικών, θεσμικών, χρηματοδοτικών κλπ) και της γεωγραφικής εμβέλειάς του.
- Συνοπτική παρουσίαση των τόπων που υποδέχονται ή θα επηρεαστούν από τη δομή/πρόγραμμα (δημογραφική, κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική με έμφαση στα προβλήματα/ανάγκες που επιλύει/καλύπτει το πρόγραμμα). Χάρτες και φωτογραφίες θα είναι πολύ βοηθητικές.
- Συνοπτική καταγραφή των προσδοκιών ή των επιπτώσεων της δομής/προγράμματος. Ενδεικτικά ενδιαφέρουν κάποια από τα παρακάτω:
 - Ενδεχόμενες λύσεις / απαντήσεις σε προβλήματα φτώχειας, ενεργειακής φτώχειας, στεγαστικά προβλήματα, αδυναμία πρόσβασης σε υπηρεσίες του κράτους πρόνοιας, κοινωνικός αποκλεισμός, κλπ
 - Η δημιουργία τοπικής απασχόλησης ή αντιστρόφως η απώλεια θέσεων εργασίας και η αύξηση ανεργίας, ως αποτέλεσμα της εξεταζόμενης/ου παρέμβασης / επένδυσης / προγράμματος.
 - Η άνοδος / μείωση εισοδημάτων.
 - Η δημιουργία συνδέσεων «προς τα μπρος» και «προς τα πίσω».
 - Αναχαίτιση της μετανάστευσης των νέων, ή αντίθετα δημογραφική συρρίκνωση ή αλλαγές στη σύνθεση μόνιμου και εποχιακού πληθυσμού.
 - Η βελτίωση ή επιδείνωση δεικτών κοινωνικής ευημερίας.
 - Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον (φυσικό και ανθρωπογενές), τη δημόσια υγεία, την ποιότητα ζωής και την τοπική βιωσιμότητα.
 - Οι επιπτώσεις στην οργάνωση, τις αρμοδιότητες, τις εξουσίες και τους πόρους της τοπικής/περιφερειακής αυτοδιοίκησης αλλά και στην ευαισθητοποίηση και το επίπεδο συμμετοχής των πολιτών.
 - Η επιτυχημένη ή όχι αξιοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων και πόρων.
 - Άλλο.....

Οι εργασίες θα είναι ατομικές και σε ειδικές περιπτώσεις μέχρι δυο ατόμων μετά από έγκριση των διδασκόντων. Θα παρουσιαστούν προφορικά και θα παραδοθούν σε έντυπη μορφή κατά την ημέρα που προβλέπει το πρόγραμμα. Ως υλικό και μέθοδοι τεκμηρίωσης μπορούν να αξιοποιηθούν στατιστικά στοιχεία και

δευτερογενή δεδομένα, άλλες ειδικές μελέτες, δημοσιεύματα εφημερίδων, βιβλιογραφικό υλικό, συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια, χαρτογραφικό και φωτογραφικό υλικό, αεροφωτογραφίες και δορυφορικές εικόνες, πρωτογενείς καταγραφές / απογραφές κλπ. Οι ΜΦ θα πρέπει πριν την επιλογή του θέματος να ελέγξουν για την ύπαρξη σχετικής βιβλιογραφίας και μόνο σε ειδικές περιπτώσεις να απευθύνονται στους διδάσκοντες.

Η βασική πηγή πληροφόρησης θα πρέπει να είναι η βιβλιοθήκη, τα περιοδικά και η χρήση του HEALINK. Θα δοθούν επιπλέον βιβλιογραφικές αναφορές και οδηγίες ανάλογα με τα θέματα που θα επιλεγούν. Η επιλογή του θέματος θα πρέπει να ολοκληρωθεί σύμφωνα με τις πρόγραμμα.

Η εργασία δεν απαιτεί πρωτογενή έρευνα πεδίου, όπως και δεν την αποκλείει. Επαναλαμβάνουμε όπως ότι είναι μια εργασία για ένα μάθημα επιλογής και όχι η διπλωματική εργασία.

Κ. Σαπουντζάκη

Κ. Χατζημιχάλης